

VERSUS

ad opportunam et optatam occasionem
Foederativi conventus Iugoslavici societatis
studiis antiquis colendis ac fovendis in honorem
praestantis et nobilis urbis

NOVI SAD

Salve, tu florens praestabilis urbs Neoplanta,
Ad ripam grandis Danubii dominans!

Tot, Neoplanta, artis sedes, monstras memoranda!
Quam visentes te laetitia afficimur!

5 Novi Sad, Neusatz atque Ujvidek et Neoplanta,
Sic dicta urbs chartá líbera regis erat.

Tres turres insigne urbis, pratum fluviusque,
Non sine oliva albens ecce columba volans!

10 Multae aedes artis, muséa, theatra, palaestrae,
Bibliothekae té templaque mirificant.

Ut sedes artis Musis et dedita doctis
Serbicae Athenae tu dicier ipsa meres.

Cui non hic nota est communis 'Steria scena',
Hanc artem monstrans artificum patriae?

15 Urbs etiam dat 'Nomine Zmaj ludos pueriles',
Nempe quotannis hís copia gaudet ovans.

Hic est dulce theatrum imitantis cuncta choreae et
Cum ludo Teutá scena fuit Labaci.

20 Ergasteria sunt varia hic, navalia, victus,
Urbs haec dives opum est in regione caput.

Hic sunt grandes mercatus, quibus omnis adest merx,
Utilis imprimis machina ruricolis.

Advena, „Danubius“ tibi sunt aedes adeundae,
Pastam, collyram, crustula conficiunt.

- 25 Alma est circum urbem tellus ditissima frugum,
Quo fert cumque oculus, praedia cuncta vides.
- Si sereres globulos, dein quiddam cresceret ex his,
Dicunt vulgo, adeó fértilis hic ager est.
- 30 Expressa est ope lucis pictura élianthon:
Ecce soli lati prosperitas et opes!
- Hanc latam Neoplanta namque Zagrabia monstrat
Effigiesque alias partibus ex patriis.
- Hic I o h a n n e s est natus vates medicusque
Multa tulit nec nón fécit amans patriae.
- 35 O quam pulcher hic est mundus, flos hic, ibi rivus,
Fertilis hic ager est, pomifer hortus ibi!
- En solis radii, viridans hic te vocat umbra,
Auro confertus Danubius fluit hic!
- 40 Gramen ibi, frutices hic sunt philomelaque cantat, —
Quam cupide mirans audio cum socio!
- Nos confortat et instimulat vir candidus ille:
„Surge, age, certa ac né deficias animo!“
- Et patriam dicit Neoplantam Mira poetrix,
Versibus imprimis laetificat subolem.
- 45 Lecta carmina sunt etiam; Tria tempora veris'.
His numeris scriptísque afficimur teneris.
- Pictorum collegium habens pictor Basilíus
Per primates sic dictus erat populi.
- 50 Spectabis lectas picturas, hospes amice,
Quas dono Paulus strenuus ille dedit.
- Templa, palatia praesulis atque aedes decorarunt
Prisci pictores Paulus et Arsenius.
- Natus sculptorum caput ille Georgius hic est,
Sunt monumenta eius signaque et effigies.
- 55 Cantor natus in hac est urbis parte vetusta
Ipse Georgius ille atque poeta simul.

Eius cantica, ut haec: 'Ignosce mihi' atque 'Marina',
'Christophorus' nugax, 'Cor mihi', 'Primus amor'.

60 Concentus Neoplantae et scenas exhibet aestas,
Picturas, ludos atque choros varios.

Ecce Forum libertatis — mirabile visu—,
Ad monumentum aditus quinque viis patulus!

Eximiusque invitat publicus hortus ibique
Sunt flores, lapides, ligna, lacus, statuae.

65 Insula piscatoria porro te manet, hospes,
Fac tentorium habens, sunt quoque ibi casulae!

Sed quid sic strepitus, fluvie, esne memor nam etiam nunc,
Quándo sepúlcrum túte ésse coactus eras?

70 Pagus et arx est trans pontes Petróvaradini,
Cusum Romano tempore vicus erat.

Arx ingens haec et celebris, nunc grata sodalis
Est ad Danubium, flumen hoc ecce potens.

Deversoria et atria sunt, muséa, vireta,
Hospes, corpus sic atque animum recreas!

75 Hinc mirandus prospectus praebetur aperte,
Desuper aspiciens, advena, amoena vides!

Hanc ad cor mihi, si possem, terram speciosam
Comprimerem nec non óscula mille darem.

80 Et Semendria nunc ipsum memor est Neoplantae,
Sed quidnam illi urbí cum Neoplanta adeo est?

Illic interiit Neoplantae nempe caterva
Scenica, quando dies horridus ille fuit.

Quinto Iuni lecta quotannis scenica turba
Haec it eo sociis ad decus exanimis.

85 Tenditur Almus mons in dextro litore, tale
Huic iugo Romáe témpore nomen erat.

Alme, dedisti, mons, quondam marmor rutilum, ex quo
Est Diocletiani structa domus Spalati.

- 90 Re vera mons almus hic est, ubi florida prata
Ac vineta virent, pascua, rura, nemus.
- Hic patet Europae tiliarum maxima silva,
Quae paradisi apum, melligeri agminis est.
- Ambulat autumno clivis gaudetque viator,
Pampinus en ardens, multicolor cotinus.
- 95 Alme, monasteria abdis, mons, in saltibus imis
Virtuti, Musis atque hominum requiei.
- Salve monasterium, tu nobile Krušedol, usque
Te mons salvum etiam nunc habet in gremio.
- 100 En undis ad tete salutem fert, Neoplanta,
Ilok vitigenus, Cuccium erat Latium.
- Non procul hinc est oppidum amoenum Karlovicense,
Monti subiectum crecito pacifice!
- Ipsum illic praestantis gymnasii veterisque
Discipulus quondam Branko poeta fuit.
- 105 Et prope stat praesigne sacellum, ubi Karlovicensis
Pax inter Turcas Austriacosque inita est.
- In iugo tumulus—monumentum insigne poetae est
De saxis terris omnibus ex patriis.
- Heus o mons, alis ipse melos tu dulce volucrum!
110 Heus o rus, splendens gramine, rore frequens!
- Iugum montis hoc est en Stražilovo venustum,
Quale memor decoris Branko canit lepide.
- „Multis, Strážilovo, fuisti adeo celebratum,
Mirum suaveque tam magnificentum etiam.
- 115 Multi dicebant: Est hoc species paradisi,
Sed tamen ut mihi tu nemini amatum habitum es“!
- Haud procul hinc monumentum ingens in vertice surgit
Sic bellatores pro patria celebrans.
- Pro passis cunctis, pro libertate peremptis
120 Sacra silentia sint et honor usque memor!

* * *

Multa licet possint alia exponi, tamen hora
Nos finire iubet, quae memoranda manent.

Hic noster conventus nunc studeat docilis, ne
Antiquis rebus discipuli careant,

125 Propagetur ut in ludis res Graeca Latinaque,
Haec quoque nobilitent atque colant iuvenem!

Gratificans fatum conservet te, Neoplanta,
Ac vigeas, donec fluvius iste fluat!

Prosperiter crescat tecum populus generosus
130 Floreat et pollens pace bonoque fruens!

Ljubljana, 1980.

S. Kopriva.

NAPOMENE K STIHOVIMA

Versus 5 — 6: Novi Sad proglašen slobodnim gradom g. 1748. V. 7 — 8: Novosadski grb. V.13 — 16: Sterijino pozorje i Dječje igre Zmaj. V. 17 — 18: Novosadski balet, koji je sa Teutom gostovao 26.VI.1979 u Ljubljani. V. 21 — 22: Pored ostalih već se više od pedeset godina u N. S. održava tradicionalni Novosadski poljoprivredni sajam; osobito su renomirani njegovi poljoprivredni strojevi. V. 23 — 24: OOUR 'Danubius', proizvodnja tjestenina i keksa. V. 25 — 28: Plodna zemlja u Vojvodini; kaže se: Tu kad bi dugmad posijao, opet bi nešto niklo, V. 29 — 32: Fotografija „Suncokreti“ Stev. Lazukića iz N.S. na izložbi u Galeriji grada Zagreba u siječnju 1980. V. 33 — 34: Jovan Jovanović Zmaj. V. 35 — 40: Prijevod pjesmice J. Jovanovića Z. 'Ala je lep ovaj svet'. V. 42: Prijevod stiha J. Jov. Zmaja 'Ustaj, živi, bori se, ne kloni!' V. 43 — 46: Pjesnikinja Mira Alečković i njezina zbirka pjesama 'Tri proljeća'. V. 47 — 48: Slikar Vasa Ostojić (1760). V. 49 — 50: Spomen—zbirka Pavla Beljanskog. (N. Sadu zbirku poklonio 1961). V. 51 — 52: Vladikin dvor (1706); slikari freskanti Pavle Simić (+ 1876), Arsa Todorović (+ 1836). V. 53 — 54: Kipar Đorđe Jovanović (+ 1953). V. 55 — 58: Kantautor Đorđe Balašević i naslovi nekih njegovih pjesama. V. 59 — 60: Priredbe 'Novosadskog ljeta'. V. 63 — 64: Čuveni gradski park N. S. V. 65 — 66: Ribarski otok poziva goste u kempove i bungalove. V. 67 — 68: Uspomena Dunava na crne dane. V. 69 — 70: Rimska nasobina Cusum na mjestu sadašnjeg Petrovaradina. V. 72: Prema stihu B. Radičevića 'Oj Dunavo, oj ti reko silna'. V. 79 — 84: Pogibelj članova kazališta iz N. S. prilikom eksplozije municije u Smederevu 5.VI.1945. V. 85 — 86: Fruška gora, u rimsko doba Almus mons. V. 93 — 94: Jesenske šarene boje lišća, drveća i grmlja, osobito ruja (cotinus) i loze (pampinus). V. 95 — 96: Prije rata je bilo na Fr. g. 16 manastira. V. 99 — 100: Illok (u rim. doba Cuccium) šalje valovima Dunava pozdrave N. Sadu. V. 101 — 102: Sremski Karlovci. V. 103 — 104: Branko Radičević, đak karlovačke gimnazije. V. 105 — 106: U 'Kapeli mira' sklopljen Karlovački mir g. 1699. V. 107 — 108: Grob i spomenik Branku Radičeviću na Stražilovu. V. 109 — 110: Prijevod šeste strofe Brankove pjesme 'Putnik na uranku' (Oj ti goro, što 'no gajiš). V. 113 — 116: Prijevod Brankovih stihova 'Stražilovo, divno Stražilovo, mnogi te u zvezdice kovo, mnogi reče: Ao rajska sliko!' a ko je te rad ne imo niko'. V. 117 — 118: Spomenik borcima na Iriškom Vencu.